

СУЧАСНІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОЇ ЕКОНОМІКИ

С.Ю. ЮР'ЄВА, к.е.н., доц., Д.О. ЄФІМЕНКО, магістр

Харківський національний університет міського господарства

імені О.М. Бекетова

yurevass@mail.ru

На даний час поняття «турбулентність» широко використовується у сфері економічних досліджень. Турбулентність зазвичай трактується як «невпорядкований рух, для якого характерні швидка зміна ринкових тенденцій і сильні коливання економічних показників».

Управлінський процес інвестиційними проектами нерозривно пов'язаний з взаємодіями у внутрішньому і зовнішньому середовищі будівельного інвестиційного проекту.

Інвестиційно-будівельний комплекс являє собою систему, що містить технічні, економічні і соціальні, організаційно пов'язані між собою компоненти, які в ході своєї діяльності відчують вплив факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Розвиток сучасної будівельної сфери в Україні здійснюється в умовах жорстокої конкуренції, до якої входять дії багатосторонніх дестабілізуючих факторів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

Нестача інформації про зовнішнє і внутрішнє середовище об'єкта інвестування призводить до підвищення ризику і небажанню інвесторів вкладати ресурси в українську економіку і будівництво зокрема.

Невизначеність середовища – це дефіцит точних і перевірених відомостей, необхідних для прийняття управлінських рішень. До таких

даних, виходячи з аналізу економічної літератури, на наш погляд, можна записати численні «мікро» і «макро» фактори зовнішнього середовища, а саме:

1) «Мікро-фактори» – це фактори, які безпосередньо стосуються самого підприємства та його можливостей до яких належать:

- а) безпосередньо сама фірма чи підприємство;
- б) маркетингові посередники;
- в) постачальники;
- г) споживачі.

2) «Макро-фактори» – це фактори, які не підлягають контролю з боку підприємства до яких належать:

а) економічні – вони пов'язані з обігом грошових потоків, товарів та інформації.;

б) політичні – впливають на політичні ситуації та розподіляють людей на окремі політичні групи і знаходять вираження в діяльності та прийнятті рішень місцевими органами влади;

в) технологічні фактори – пов'язані з розвитком техніки, інструментів, процесів обробки та виготовлення продуктів, матеріалів і технологій;

г) конкуренція – фактори, що відображають майбутні та поточні дії конкурентів, зміни в частках ринків, концентрації конкурентів.

Відзначимо, що будь-яке явище «В» у зовнішньому середовищі здійснюється з 100% вірогідністю після виникнення події «А», то вони є детермінованими. Втім, якщо подія «В» відбувається з якоюсь часткою ймовірності після події «А», то воно є імовірнісним.

Тобто, інвестиційний проект – це ланцюжок детермінованих подій. Невизначеність середовища ж полягає в тому, що детермінованість подій, по суті умовна, а тому, чим більше чинників, здатних впливати на детермінованість подій, тим більше невизначеність середовища.

Формула чистої приведеної вартості інвестиційного проекту має наступний вигляд:

$$NPV = \sum_{t=0}^N \frac{CF_t}{(1+i)^t} = -IC + \sum_{t=1}^N \frac{CF_t}{(1+i)^t} \quad (1)$$

де, NPV – чистий приведений дохід;

CF_t – платіж через t -років;

IC – початкові інвестиції;

i – ставка дисконтування;

t – кількість років.

Отже, невизначеність середовища інвестиційного проекту – це той ступінь, в якій фактори зовнішнього середовища можуть впливати на детермінованість ланцюга подій в рамках інвестиційного проекту. Слід уточнити, що зокрема до факторів невизначеності необхідно відносити: постачальників економічних ресурсів, найманих працівників, клієнтів, посередників, державні економічні структури, конкуруючі фірми, контактні аудиторії, а також економічні, технологічні і соціальні чинники.

Щодо будівництва, то будівельний інвестиційний проект завжди пов'язаний з тимчасовими характеристиками (час реалізації проекту, тривалістю протікання однієї події і т.п.), які необхідно враховувати при розробці стратегії розвитку підприємства, бо від змін зовнішнього середовища, що протікають з різною швидкістю, залежить обсяг реалізації та підсумки інвестиційних проектів будівельних підприємств.

У ситуації кризи, очевидно, що на перше місце виходять такі характеристики турбулентності як непостійність ринкового середовища та швидкість змін. Тобто, чим вище турбулентність середовища, тим агресивніше має бути поведінка компанії чи підприємства на ринку.

Одним з напрямків підвищення ефективності діяльності будівельного підприємства є удосконалення управління.

Ми пропонуємо використовувати сучасні підходи в управлінні (системний, ситуаційний, процесний) в залежності від стратегічної програми розвитку кожного будівельного підприємства.

Також, критерієм впливу турбулентності на конкретне підприємство інвестиційно-будівельного комплексу може бути коефіцієнт автономії (K_a), який розраховують за формулою:

$$K_a = \frac{\text{Власний Капітал}}{\text{Активи}} \quad (2)$$

Тому, коефіцієнт автономії показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Він характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності.

Таким чином, для зменшення впливу турбулентності на діяльність підприємства необхідно використовувати сучасні підходи в управлінні інвестиційними проектами, які дозволять підприємствам будівельної галузі адаптувати свої цілі та стратегію, як господарюючого суб'єкта, до постійних змін умов, а також успішно вирішувати чітко поставлені завдання, беручи до уваги мінливі зовнішні умови і гнучко управляти реалізацією інвестиційно-будівельних проектів.